

Warszawa, dnia 27 lutego 2017 r.

RZĄDOWE CENTRUM LEGISLACJI
DEPARTAMENT PRAWNY I POSTĘPOWAŃ PRZED
TRYBUNAŁEM KONSTITUCYJNYM

RCL.DPPTK.590.13/2016

Informacja o wyroku Trybunału Konstytucyjnego

z dnia 25 października 2016 r.

sygn. akt SK 71/13¹⁾

I. Problem prawny.

Wyrok dotyczy zabezpieczenia roszczeń pieniężnych w postępowaniu cywilnym. Zgodnie z art. 754¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.), jeżeli sąd nie postanowi inaczej, zabezpieczenie upada po upływie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu. Kodeks zawiera wyjątki od tej zasady m.in. dla zabezpieczenia przez zajęcie ruchomości. Jednak w przypadku wierzycieli, którzy uzyskali zabezpieczenie przez obciążenie nieruchomości dłużnika hipoteką przymusową, podobny wyjątek nie jest przewidziany. W takim przypadku zabezpieczenie upada w terminie miesiąca od uprawomocnienia rozstrzygnięcia także wtedy, gdy wierzyciel wnosił o dokonanie dalszych czynności egzekucyjnych. W efekcie, instytucja, która miała służyć ułatwieniu wykonania orzeczenia, nie spełnia swojej funkcji. Prowadzi to do nadmiernego ograniczenia praw majątkowych wierzyciela. Fakt, że hipoteka przymusowa wygasa z mocy prawa ogranicza także prawo do sądu.

II. Wzorzec kontroli.

Art. 64 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji (ograniczenia w korzystaniu z prawa do własności) i art. 45 Konstytucji (prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd).

---

¹⁾ sentencja została ogłoszona dnia 29 grudnia 2016 r. w Dz. U. poz. 2199

III. Treść orzeczenia.

Art. 754¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.) w zakresie, w jakim odnosi się do zabezpieczenia przez obciążenie nieruchomości obowiązanego hipoteką przymusową jest niezgodny z art. 64 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Przepis, we wskazanym zakresie, traci moc obowiązującą z upływem 18 (osiemnastu) miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, tj. z dniem 30 czerwca 2018 r.

IV. Wskazówki dla prawodawcy.

Wykonanie wyroku wymaga interwencji prawodawcy.

W jednoznacznej ocenie Trybunału, uniezależnienie biegu terminu od dalszych czynności egzekucyjnych wierzyciela niweczy sens zabezpieczenia roszczeń hipoteką przymusową i podważa efektywność postępowania egzekucyjnego. Prawodawca, wykonując wyrok, powinien wybrać takie rozwiązanie, które realizuje cele postępowania zabezpieczającego (ułatwienie wykonania orzeczenia) przy wykorzystaniu środków jak najmniej dolegliwych dla dłużnika. Za mieszczące się w konstytucyjnym standardzie Trybunał Konstytucyjny uznał rozwiązanie, w którym zabezpieczenia upada, jeżeli wierzyciel w ustawowo określonym terminie liczonym od uprawomocnienia się orzeczenia nie wniósł o dokonanie dalszych czynności egzekucyjnych. Kwestia długości ustawowego terminu, w ocenie Trybunału, musi być rozstrzygnięta z uwzględnieniem systemu prawa jako całości – co do zasady, termin powinien być krótszy dla bardziej dolegliwych środków zabezpieczenia roszczeń (w odniesieniu m.in. do zajęcia ruchomości, a więc środka należącego do najdalej idących, zgodnie z art. 754¹ § 2 Kodeksu, termin ten wynosi dwa tygodnie). Ustawodawca powinien mieć na względzie także fakt, że skracanie terminu wiąże się z ograniczaniem konstytucyjnie chronionych praw wierzyciela.

Piotr Ołdak
Wicedyrektor
Departamentu Prawnego i Postępowania przed
Trybunałem Konstytucyjnym
w Rządowym Centrum Legislacji

/-podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
kwalifikowanego certyfikatu/